

Само ученият човек може да постигне всичко в живота

Иван, р. 1958

Роден съм на 11 септември 1958 година в село Блажиево, община Бобошево. Кръстен съм на дядо ми Иван.

Майка ми ме е родила там, в лечебницата. Живели сме в същото село още няколко години след моето раждане и сме се преместили в град Дупница. Родителите ми са искали да се преместим, защото е нямало работа в селото. За да се изхранваме, баща ми е работел като овчар на по-заможните хора от селото, а майка ми е помагала на полето на хората, които са и плащали за това. Но парите не са им стигали и са решили да се преместят в града, както са правели много хора от селото по това време. Аз и по-големият ми брат Божан сме били много малки и не си спомняме много добре как е било. Моите родители винаги са искали да ни дадат добро образование, за да успеем в живота. Баща ми винаги казваше, че само ученият човек може да постигне всичко в живота и никога няма да работи нещо, което не му харесва.

Когато се преместихме в града, живяхме на квартира у едни познати на родителите ми. Там прекарахме доста време, а между другото и двамата с брат ми учехме в училището под нас. Родителите ми са спестявали пари от заплатите си и заедно с един друг човек започнаха да строят нашата къща. Докато станах шести клас къщата вече беше построена и се преместихме в нея. Докато бях ученик в основното училище не съм бил силен ученик. Баща ми все ме хокаше за това и искаше да се уча повече, ама аз не можех повече. Тогава беше много престижно да се учи в земеделско училище и затова баща ми ме прати там. Училището се намира в Кочериново и сега го има. Докато съм бил ученик там, са ми били най-лудите години. Там ни учеха на много полезни неща, ама много-много не съм ги слушал. Живеехме в селото и се прибирахме много рядко, когато

свършихме парите. . Ама и нашите нямаше няма от къде да ни дават, затова си правехме сметка как харчим, за да имаме за повече време. Баща ми казваше, че ако открадна нещо или направя подобна пакост ще се откаже от мен и ще ме изгони. Казваше, че ще го посрамя, ако направя подобно нещо и че няма да може да излезе на улицата от срам. На много хубави неща ме учеше татко, но аз не го слушах много и затова си патя сега. Когато съм бил малък не съм получавал подаръци за рождени дни или нещо подобно, защото нашите не са имали пари. Ходех по цяло лято бос с едни къси панталонки. Прибирах се вкъщи само, за да взема къшей хляб и пак излизах да играя с децата. Понякога другите не искаха да ме приемат, защото съм циганин. Много пъти са ме гледали с един особен поглед-предпазлив, да не би да им открадна нещо. И сега има такива хора, но като ме опознаят всичко се променя, ставаме приятели и всеки знае, че може да разчита на мен. Било ми е гадно, като съм бил малък, защото съм различен от тези, с които винаги съм живял и общувал. Но с годините свикнах с това и дори не ми правеше впечатление, освен ако някой не каже нещо, с което иска да ме обиди сериозно. Имал съм си приятелки и циганки като мен и българки, даже и една рускиня, когато бях на море като по-млад. Винаги съм бил обкръжен от хубави жени и никога не съм оставал сам. Ама това беше през лудите ми години като ученик и като по-млад.

Когато завърших училището в Кочериново започнах работа като орач в ТКЗС-то. Там прекарах доста години и после се преместих да работя при баща ти в АРЕЗЕ-то. Оттам вземахме големи заплати и ходехме където си поискаме. Но ни беше време да поспрем малко и да направим нещо сериозно. Баща ти пръв се ожени за майка ти, а пък аз му се подигравах и казвах, че е луд, защото отсега нататък ще си стои само вкъщи. Но и мен ме стигна оная „слепа неделя” и аз се задохих за една прекрасна жена-Мария. Тя е българка. Когато я видях за пръв път дъхът ми спря, казах си, че това е жената, която искам да имам до себе си. Запознахме се в единствения

ресторант в града „Рила”. Имаше някакво празненство, за което баща ти черпеше, и бяха дошли много хора. Тогава се запознах с Мария. Отначало си мислих, че може да не ми обърне внимание, защото съм ром, ама не се оказах прав и слава Богу. Оттогава животът ми се промени. Станах неотговорен и започнах да мисля за сериозни неща. Създадохме семейство с Марийка, с което съм много горд. Имали сме лоши и хубави моменти, но това е животът. Докато отглеждахме двете си деца-Кристина и Мартин, съм сменял много работни места, бил съм почти навсякъде и съм работил почти всичко, но от нашия град нищо не ставаше и затова се преместихме в София. Сега работя в производство на алуминиева дограма и вземам що-годе добри пари, работя и частно ако излезе нещо. Моите деца също учат и двамата са студенти, и аз много се гордея с това. Искам те да постигнат онова, което аз не съм успял. Искам техният живот да е по-добър от моя и да не са бачкатори цял живот като мен.

Още моите родители навремето са скъсали с циганската общност и аз също не поддържам връзка с тях и никога не съм поддържал. Аз не се чувствам по-малко човек от всички други хора. Не мога да отрека обаче, че съм циганин по етническа принадлежност, но това не ме прави различен. Винаги сме живели с българи и сме празнували като такива, затова аз се чувствам българин. Не одобрявам начина на живот на някои цигани, но това си е тяхна работа. Аз искам децата ми да живеят друг живот, по-добър от този в който съм живял аз.